הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תריט

בְּאֵר הַגּוֹלָה **פא:**

שֶׁאוֹמֵר כָּל נִדְרַי וְכוּ' (ג) וְאַחַר כָּךְ אוֹמֵר (ג) שֶׁהֶחֱיָנוּ (ד) [ג]**בְּלֹא כוֹס.** הַגָּהָה: וְאַחַר כָּךְ מִתְפַּלְלִים עַרְבִית. וְנוֹהֲגִים לוֹמַר כָּל נִדְרֵי (ה) בְּעוֹדוֹ (ו) יוֹם וּמַמְשִׁיךְ בְּנִגּוּנִים (ו) עַד הַלַּיְלָה, וְאוֹמְרִים אוֹתוֹ שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים וְכָל פַּעַם מַגְבִּיהַּ קוֹלוֹ יוֹתֵר מִבָּרִאשׁוֹנָה (מהרי"ל (ג"ל יוה"כ פ"ו)). וְכֵן אוֹמֵר הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים 'וְנִסְלַח לְכָל עֲדַת' וְגוֹ', וְהַקָּהָל אוֹמְרִים שָׁלֹשׁ פְּעָמִים 'וַיֹּאמֶר ה' סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ' (מנהגים (לונ"ש מיוחס הל' יוה"כ)). וְאַל יְשַׁנֶּה אָדָם מִמִּנְהַג הָעִיר, (ז) אֲפִלּוּ בַּנִּגּוּנִים אוֹ בַּפִּיּוּטִים שֶׁאוֹמְרִים שָׁם (מהרי"ל (תפלת שמחים דיום"כ סעי' ל)): **ב** [ד]**בְּלֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים וּמְחָרְתּוֹ, אוֹמְרִים בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד** (ח) **בְּקוֹל רָם: ג** [*] (ט) [ה]**אִם חָל בְּשַׁבָּת, אוֹמְרִים 'וַיְכֻלּוּ',** (י) **וּבִרְכָה אַחַת מֵעֵין שֶׁבַע וְחוֹתֵם מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת,** (יא) **וְאֵינוֹ מַזְכִּיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים.** (וְאֵין אוֹמְרִים אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בְּשַׁבָּת, אֲבָל שְׂאֵר הַסְּלִיחוֹת וְהַתְּחִנּוֹת אוֹמֵר כְּמוֹ בְּחֹל) (ריב"ש סימן תקי"ב ומנהגים (סמ"ס)):

ד (יב) [ו]**צָרִיךְ לְהַעֲמִיד אֶחָד לִימִין שְׁלִיחַ צִבּוּר וְאֶחָד לִשְׂמֹאלוֹ: ה** [ז]**יֵשׁ** (ה) **שֶׁעוֹמְדִים עַל רַגְלֵיהֶם כָּל הַיּוֹם** (יג) **וְכָל הַלַּיְלָה: ו** [ח]**נוֹהֲגִים** (יד) **לָלוּן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְלוֹמַר** (ו) **שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת כָּל**

ג ערוכין מ' (ע"ב). **ד** טור בשם מנהג אשכנז על פי מדרש רבה פרשת ואתחנן (ב לז). **ה** מימרא דרבא שבת כ"ד (ע"ב). **ו** טור על פי פרקי רבי אליעזר (פמ"ו) וכן כתב הגהות מימוני (סוף פ"ג ה"ה אין) בשם מכילתא (בשלח פר' שמלק פ"א). **ז** טור על פי מדרש (פדר"א פמ"ו) שהביא בסימן תר"ו. **ח** שם מברייתא מיקירי ירושלים יומא י"ט (ע"ב).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

תָּם דְּקָאֵי עַל הָעֲתִיד צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת וְלוֹמַר, דְּנַדֵּר הִנֵּה"ן בְּחִיר"ק וְהַדְּלִ"ת בְּדָגֵ"ש, וְכֵן בְּכֻלָּם, דְּנִשְׁתַּבַּע, כִּי' וְכָתַב שֶׁלְּחוֹשׁ לְדִבְרֵי רַבֵּנוּ תָּם הוּא נוֹהֵג בְּשִׁתֵּי הַלְּשׁוֹנוֹת, וּבְפוֹלִין הַנֹּסַח דְּנָדַרְנָא וּדְנַדַּר דְּאִשְׁתַּבַּעְנָא וּדְנִשְׁתַּבַּע דְּאַסַּרְנָא וּדְנִיסַּר כִּי' מִימוֹ כְּפוּרִים שֶׁעָבַר כִּי' וּמִימוֹ כְּפוּרִים זֶה כִּי', לְצֵאת יְדֵי הַכֹּל כִּי', עַיֵּן שָׁם וְנִרְאֶה שֶׁהַיְחִיד יָכוֹל לוֹמַר כֵּן בְּלַחַשׁ בִּפְנֵי עַצְמוֹ אֲבָל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בְּצִבּוּר אֵין לוֹ לְשַׁנּוֹת מִנֻּסָּח הַנִּדְפָּס וּמַרְגִּיל בְּפִי כֹּל:

ג [בשו"ע] אִם חָל כִּי'. עַיֵּן לְבוּש (ס"ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) שֶׁאֵין לוֹמַר בְּאַהֲבָה מִקְרָא קֹדֶשׁ, וּמִכָּל מָקוֹם שַׁפִּיר אוֹמְרִים וְתֵן לָנוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת כִּי', כֵּן מְבֹאָר בְּלְבוּשׁ וְכֵן כָּתַב בְּדְגוּל מַרְבָּבָה (ד"ה מג"א סק"ו) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תקפ"ב:

בְּאֵר הֵיטֵב

כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט). וְיִזָּהֵרוּ שֶׁלֹּא יְשַׁהוּ נְקֵבֵיהֶם. וְאִם נֶחְלְשׁוּ יְכוֹלִים לִסְמֹךְ לְשׁוּם דָּבָר. מַהֲרִי"ל (הל' ליל יוה"כ ס"ב) דַּרְכֵי מֹשֶׁה (ס"י). וְטַעַם הָעֲמִידָה לִהְיוֹת דִּגְמַת הַמַּלְאָכִים וְלָכֵן הַנָּשִׁים לֹא יַעֲמֹדוּ. מֹשֶׁה מֹשֶׁה (חלק חמישי סי' תתסט). וּמִי שֶׁעוֹמֵד פַּעַם אַחַת וְדַעְתּוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן כָּל יָמָיו, צָרִיךְ הַתָּרָה. וּמִי שֶׁיָּעֵף וְרָגַע יֹאמַר עַל כָּל פָּנִים אַרְבָּעָה מִזְמוֹרִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁבַּתְּהִלִּים קֹדֶם שֶׁיִּשְׁכַּב, כִּי הֵם מְסֻגָּלִים שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי קְרִי שֶׁבָּהֶם ש"ר תִּבּוֹת וְאַרְבָּעָה מִזְמוֹרִים יַעֲלֶה לִמְנִין קְרִי. וְטוֹב שֶׁלֹּא יַעֲטֹף בְּכָרִים וּכְסָתוֹת הַמִּתְחַמְּמִין וְעַל כָּל פָּנִים לֹא יִכָּפֶה רַגְלָיו, שלָ"ה (עמוד התשובה נר מצוה אות ל). וְהַיָּשֵׁן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, יִישַׁן בְּמַעֲרָב אוֹ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת שֶׁל נָשִׁים, דְּהַיְשֵׁן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַתְּנַאי] וְנוֹהֲגִין אָנוּ כְּרַבֵּנוּ תָּם. וּלְפִי זֶה צָרִיךְ לוֹמַר, דִּי נְדִירְנָא וּדְאִשְׁתַּבַּעְנָא, לְשׁוֹן עָתִיד. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ב) מַסִּיק דְּאֵפִלּוּ לְדַעַת רַבֵּנוּ תָּם גַּם כֵּן יָכוֹל לוֹמַר בְּתֵבָה אַחַת, דִּנְדַרְנָא, דְּלָשׁוֹן זֶה גַּם לְהַבָּא מַשְׁמַע. וְהַקָּהָל יֹאמְרוּ עִם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר בְּלַחַשׁ, דְּאֵין תְּנַאי הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר מוֹעִיל לַצִּבּוּר. (ג) **וְאַחַר כָּךְ אוֹמֵר שֶׁהֶחֱיָנוּ.** וְגַם הַצִּבּוּר (ו) יֹאמְרוּ כָּל אֶחָד בְּלַחַשׁ. וְטוֹב שֶׁיְּסַיְּמוּ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַבְּרָכָה יֹאמְרוּ אָמֵן. וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְהַשְׁלִיחַ צִבּוּר לְזָהֵר שֶׁיְּסַיֵּם הַבְּרָכָה (ו) שֶׁיְּכַוֵּן לְהוֹצִיא הַצִּבּוּר מִי שֶׁמְּבָרֵךְ לְעַצְמוֹ, כְּדֵי שֶׁכְּשֶׁיְּסַיֵּם הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר הַבְּרָכָה יֹאמְרוּ אָמֵן. וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְהַשְׁלִיחַ צִבּוּר לְזָהֵר מֵהֵרוּ לְסַיֵּם הַבְּרָכָה מִקְּרֵי דְּלָא כְּתִיב וְכֵן

הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תריט תרכ תרכא

הַלַּיְלָה. הַגָּה: וְטוֹב לִישֵׁן (טו) רָחוֹק מִן הָאָרוֹן (מרדכי) [הגהות מיימוניות סוף פ״ג ד״ה כל]. (טז) וּמִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לוֹמַר תִּשְׁבָּחוֹת וְשִׁירוֹת בַּלַּיְלָה, לֹא יִישַׁן שָׁם (מהר״י וויל (סי׳ קנ״ח)). וְהַחַזָּנִים הַמִּתְפַּלְּלִים כָּל הַיּוֹם, לֹא יֵעוֹרוּ כָּל הַלַּיְלָה כִּי מֵאֲבְדִין קוֹלָם כְּשֶׁאֵינָם יְשֵׁנִים (מהרי״ל (הל׳ ל״ו יוה״כ סעי׳ יג)):

תרכ מִנְהָג יָפֶה לְקַצֵּר בִּתְפִלַּת שַׁחֲרִית. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א [*] (א) א**טוֹב** (ק) לְקַצֵּר בִּפְיוּטִים וּבִסְלִיחוֹת שַׁחֲרִית, כְּדֵי לְמַהֵר בְּעִנְיַן שֶׁיִּתְפַּלֵּל מוּסָף (ב) לְקַדֵּם שֶׁבַע שָׁעוֹת:

א טוּר וְהַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִי (סוף פ״ג ד״ה צריך).

תרכא סֵדֶר קְרִיאַת הַתּוֹרָה וּמִילָה בְּיוֹם כִּפּוּר. וּבוֹ ו׳ סְעִיפִים:

א מוֹצִיאִין שְׁנֵי סְפָרִים, א**בָּרִאשׁוֹן** (א) קוֹרִים שִׁשָּׁה (ב) בְּפָרָשַׁת (ק) ב**אַחֲרֵי מוֹת עַד** ׳**וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה׳׳**, [*] **וְאִם חָל בְּשַׁבָּת** (ג) קוֹרִים שִׁבְעָה, (ג) (ד) **וּמַפְטִיר קוֹרֵא בַּשֵּׁנִי בְּפִנְחָס** ׳**וּבָעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ**׳, **וּמַפְטִיר בִּישַׁעְיָה** (כ׳ נ ו׳ יד נא יד) ׳**וְאָמַר סָלּוּ סלוּ פַּנּוּ דָרֶךְ**׳ **עַד** ׳**כִּי פִּי ה׳ דִּבֵּר**׳: **ב** (ג) (ה) ג**מִילָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, מְלִין** (ו) **בֵּין יוֹצֵר לְמוּסָף אַחַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה, וּלְאַחַר הַמִּילָה אוֹמְרִים** ׳**אַשְׁרֵי**׳ (וְהַמְנַהֵג לְמוֹל (ז) אַחַר ׳**אַשְׁרֵי**׳) (מנהגים (נ״י ק״ק טורנא מנהג יוה״כ)). ד**וְאִם הוּא** (ח) **בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ לָצֵאת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, אֵין מָלִין** (ט) **עַד אַחַר חֲזָרַת סֵפֶר תּוֹרָה,**

א מִשְׁנָה מְגִלָּה כ״א (ע״א). ב בְּרַיְיתָא שָׁם ל״א (ע״א). ג מָרְדְּכַי (אות תשכז) וְהָרוֹקֵחַ (סי׳ ריז) וְהַגָּהוֹת אַחֲרוֹנוֹת דְּמָרְדְּכַי פֶּרֶק י״ט דְּשַׁבָּת (אות תנ). ד שָׁם בְּהַגָּהוֹת.

בַּאֵר הֵיטֵב

עָנְשׁוֹ גָּדוֹל, מָצָאתִי. יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁחָל בְּשַׁבָּת אֵין מַקְבִּלִין שַׁבָּת, אֲבָל ׳מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת׳ יֵשׁ לְאָמְרוֹ, שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט אות ח):

א (ק) **לְקַצֵּר.** וְכָתַב בַּהַגָּהוֹת מַנְהִגִים (לרא״ש מטורנא הגהה קסב) שֶׁאִם הוּא סוֹף שֵׁשׁ, יְדַלְּגוּ אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם. וּמְחֻיָּב כָּל יָחִיד לוֹמַר לְפָחוֹת עֲשָׂרָה וְדוּיִים, אַרְבָּעָה בְּאַרְבַּע תְּפִלּוֹת וְאַרְבָּעָה בַּחֲזָרַת הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר וּשְׁנֵי פְּעָמִים אֶחָד בְּמִנְחָה וְאֶחָד בְּמַעֲרִיב, כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה פְּעָמִים שֶׁהָיָה מַזְכִּיר הַכֹּהֵן גָּדוֹל אֶת הַשֵּׁם:

א (ק) **אַחֲרֵי מוֹת.** וְהַמַּצְטָעֵר עַל מִיתַת בְּנֵי אַהֲרֹן וּמוֹרִיד דְּמָעוֹת עֲלֵיהֶם בְּיוֹם כִּפּוּר, מוֹחֲלִין לוֹ עֲוֹונוֹתָיו וּבָנָיו אֵין מֵתִים בְּחַיָּיו. זֹהַר (אחרי נז ע״ב) וְהָאֲר״י ז״ל. וּמִצְוָה לִלְמֹד בְּיוֹם כִּפּוּר מִשְׁנָיוֹת יוֹמָא, גַּם לִלְמֹד בְּסוֹף יוֹמָא הַמַּאֲמָרִים הַמְדֻבָּרִים בְּמַעֲלוֹת הַתְּשׁוּבָה, עַיֵּן שָׁלְ״ה (עמוד התשובה סל״ו). וְאֵין לְתַלְמִיד חָכָם לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וּלְהַשְׁמִיט מִלְּהִתְפַּלֵּל הַתְּפִלּוֹת וְהַסְּלִיחוֹת וּבְקָשׁוֹת עִם הַצִּבּוּר. שִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט): (כ) **וּמַפְטִיר.** בַּהַפְטָרָה אֵין אוֹמְרִים מֶלֶךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ רַק וּדְבָרְךָ אֱמֶת וְקַיָּם לָעַד בָּרוּךְ אַתָּה ה׳ וְגוֹ׳. דַּרְכֵי מֹשֶׁה (ס״ב) וְאַחֲרוֹנִים: **ב** (ג) **מִילָה.** וְאוֹמְרִים זִכְרוֹ בְּרִית, וְאִם חָל בְּשַׁבָּת אוֹמְרִים

א [בשו״ע] **וְאִם חָל בְּשַׁבָּת כו׳.** וְעַיֵּן בְּסִימָן רפ״ב (מג״א סק״ב) שֶׁאֵין מוֹסִיפִין, מִשּׁוּם דְּרָאשֵׁי הַפָּרָשִׁיוֹת מְצַיְּנִים מַעֲנְיַן כַּפָּרָה כו׳, עַיֵּן שָׁם, וְהֵבִיאוּ בַּאֵר הֵיטֵב (שם סק״ד) וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [בשו״ע] **טוֹב לְקַצֵּר כו׳.** וְכָתַב בְּשו״ת הַר הַכַּרְמֶל סִימָן כ״ז בְּמַעֲשֶׂה שֶׁאֵרַע בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בְּעֵת חֲזָרַת הַתְּפִלָּה בְּקוֹל רָם אֲצֶל פִּיּוּט לְאֵל עוֹרֵךְ דִּין נָפְלָה דְּלֵקָה בְּעִיר רַחֲמָנָא לִצְלַן וּבְרִחוּ כֻּלָּם מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וְגַם הַשַּׁלִּיחַ צִבּוּר עָקַר מִפְּקוֹמוֹ וְהָלַךְ לְבֵיתוֹ גַּם הַפַּסְקָן בְּדְבָרִים וּשְׁאָר עִנְיָנִים, הַהַפְסָקָ הַזֶּה מִיקְרֵי אָנֵס מֵאַחַר שֶׁלֹּא נִשְׁאֲרוּ עֲשָׂרָה דְּצָיְיתֵי לְהַשְׁלִיחַ צִבּוּר וְכֵיוָן שֶׁשֶּׁהָה כְּדֵי לִגְמֹר כָּל הַתְּפִלָּה חוֹזֵר לְרֹאשׁ, וְשֶׁהָה לִגְמֹר כֻּלָּהּ מִיקְרֵי שִׁעוּר הַתְּפִלָּה בְּלֹא הַפְּיוּטִים, וְכָאן שֶׁהוּא בְּשִׁלְשָׁה בְּרָכוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת אֲפִלּוּ לֹא שָׁהָה רַק שֶׁהִיָּה מוּעָטָת נַמִּי חוֹזֵר לְרֹאשׁ, כֵּיוָן דְּשִׁלֵּשׁ רִאשׁוֹנוֹת בֵּרְכָה אַחַת הִיא נֶחְשֶׁבֶת וְחוֹזֵר לְתַחְלָתָהּ, הָכִי נַמִּי לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל דְּהָוֵי אָנֵס מֵחֲמַת הַבְּהָלָה וְהַטִּרְדָּה צָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ. (לְעַנְיַּית דַּעְתִּי בְּהַפְסָק בְּשִׁלֵּשׁ רִאשׁוֹנוֹת כּוֹלִי עָלְמָא מוֹדִים דְּאֵף בְּהַפְסָק שֶׁלֹּא מֵחֲמַת אָנֵס, וְדַוְקָא בִּמְקוֹם דְּבָעִינַן שֶׁהָה כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כֻּלָּהּ שִׁיְּהֵא צָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ, בָּזֶה מְחֻלָּקִים הַפּוֹסְקִים בֵּין מֵחֲמַת אָנֵס עַיֵּן שָׁם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשֶׁלֹּשׁ רִאשׁוֹנוֹת דַּאֲפִלּוּ לֹא שָׁהָה כו׳ פּוֹסֵק וְכֵן בְּשָׁהָה בְּאֶמְצַע הָעִנְיָן לַחֲזֹר לְרֹאשׁ בְּרָכָה לְבַד, אֵין חִלּוּק בֵּין הַפְסָק מֵחֲמַת אָנֵס אוֹ לֹא). מֵיהוּ הַפִּיּוּט שֶׁכְּבָר אָמְרוּ, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלוֹמַר כְּשֶׁחָזַר הַשֶּׁלִּיחַ רִאשׁוֹנוֹת, אֲבָל זָכְרֵנוּ וּמִי כָּמוֹךְ, מַאֲחֵי שֶׁהֵם מִמַּטְבֵּעַ הַבְּרָכָה צָרִיךְ לְאָמְרָם שְׁנִית, וְאַף עַל גַּב דְּאִם שָׁכַח אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר, הָכָא שָׁאנֵי, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁבַּתְּהִלִּים, שֶׁהֵם שְׁמִירָה לְקֶרִי [וְהֵינוּ לְבַד הַקְּרִיאַת שְׁמַע שֶׁקּוֹרִין בְּכָל יוֹם], וְטוֹב שֶׁלֹּא יַעֲטֹף בְּכָרִים וּכְסָתוֹת הַמְחַמְּמִין וְעַל כָּל פָּנִים לֹא יְכַסֶּה רַגְלָיו: (טו) **רָחוֹק מִן הָאָרוֹן.** פֵּן יָבוֹא לִידֵי הֶפְסֵד: (טז) **וּמִי שֶׁאֵינוֹ וְכוּ׳.** דְּטַעַם הֶתֵּר הַשֵּׁנָה הוּא, מִשּׁוּם שֶׁלֵּן שָׁם לְצָרֶךְ מִצְוָה, לָכֵן מֻתָּר לִישֵׁן [הַגְּרָ״א עַיֵּן שָׁם]. טוֹב לִלְמֹד בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים מִשְׁנָיוֹת מַסֶּכֶת יוֹמָא, גַּם לִלְמֹד הַמַּאֲמָרִים מִסּוֹף יוֹמָא הַמְדֻבָּרִים מִשְׁנָיוֹת הַתְּשׁוּבָה. וְאֵין לְתַלְמִיד חָכָם לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וּלְהַשְׁמִיט מִלְּהִתְפַּלֵּל הַתְּפִלּוֹת וְהַסְּלִיחוֹת וּבְקָשׁוֹת עִם הַצִּבּוּר:

א (א) **טוֹב לְקַצֵּר.** וְאִם הוּא סוֹף שֵׁשׁ (ק) יִדְלְגוּ אֲבִינוּ מַלְכֵּנוּ, כִּי אִם יְאַחֲרוּ עַד שָׁעָה שְׁבִיעִית כְּבָר הִגִּיעַ זְמַן הַמִּנְחָה: (ב) **קֶדֶם שֶׁבַע שָׁעוֹת.** לְכַתְּחִלָּה רָאוּי (ג) לִהְיוֹת זָהִיר לְהַתְחִיל תְּפִלַּת מוּסָף קֹדֶם שֵׁשׁ שָׁעוֹת וּמֻחֶצָּה עַל הַיּוֹם, לְפִי שֶׁבְּשֵׁשׁ וּמֻחֶצָּה הוּא זְמַן תְּפִלַּת מִנְחָה גְּדוֹלָה שֶׁהִיא תְּדִירָה יוֹתֵר מִתְּפִלַּת מוּסָף, וּמִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד אִם אֵרַע שֶׁנִּתְאַחֵר תְּפִלַּת מוּסָף עַד חֲצִי שֶׁבַע אוֹ אַחַר שֶׁבַע יֵשׁ לְהִתְפַּלֵּל מוּסָף קֹדֶם מִנְחָה, א]אִם לֹא שָׁכַךְ כֹּף מִנְחָה, זְמַן מִנְחָה קְטַנָּה. וְצָרִיךְ כָּל יָחִיד לוֹמַר (ג) עֲשָׂרָה וְדוּיִים בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים לְחָפוֹת, אַרְבָּעָה בְּאַרְבַּע תְּפִלּוֹת וְאַרְבָּעָה בַּחֲזָרַת הַשַּׁ״ץ וּשְׁתֵּי פְּעָמִים אֶחָד בְּמִנְחָה וְאֶחָד בַּמַּעֲרִיב, כְּנֶגֶד עֲשָׂר פְּעָמִים שֶׁהָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל מַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ק) מָגֵן אַבְרָהָם וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ב) מַשָּׂה אֶפְרַיִם (ס״א) וְעַיֵּן סִימָן רפ״ו (ס״א):
(ג) וּמַה שֶּׁאוֹמֵר בְּמַעֲרִיב עוֹד פַּעַם אַחַת בְּתוֹךְ סְלִיחוֹת לֹא חֲשִׁיב, דְּלֹא חֲשִׁיב אֶלָּא מַה שֶּׁאוֹמְרִים בְּתוֹךְ תְּפִלָּה:

א (ק) **מִנְהָג יָפֶה לְקַצֵּר בִּתְפִלַּת שַׁחֲרִית. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:**
(א) טוֹב לְקַצֵּר בִּפְיוּטִים וּבִסְלִיחוֹת שַׁחֲרִית, כְּדֵי לְמַהֵר בְּעִנְיַן שֶׁיִּתְפַּלֵּל מוּסָף (ב) לְקַדֵּם שֶׁבַע שָׁעוֹת:

תרכא סֵדֶר קְרִיאַת הַתּוֹרָה וּמִילָה בְּיוֹם כִּפּוּר. וּבוֹ ו׳ סְעִיפִים:
א מוֹצִיאִין שְׁנֵי סְפָרִים, בָּרִאשׁוֹן (א) קוֹרִים שִׁשָּׁה (ב) בְּפָרָשַׁת (ק) אַחֲרֵי מוֹת עַד ׳וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה׳׳, [*] וְאִם חָל בְּשַׁבָּת (ג) קוֹרִים שִׁבְעָה, (ג) (ד) וּמַפְטִיר קוֹרֵא בַּשֵּׁנִי בְּפִנְחָס ׳וּבָעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ׳, וּמַפְטִיר בִּישַׁעְיָה (כ׳ נ ו׳ יד נא יד) **׳וְאָמַר סָלּוּ סלוּ פַּנּוּ דָרֶךְ׳ עַד ׳כִּי פִּי ה׳ דִּבֵּר׳: ב** (ג) (ה) **מִילָה בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, מָלִין** (ו) **בֵּין יוֹצֵר לְמוּסָף אַחַר קְרִיאַת הַתּוֹרָה, וּלְאַחַר הַמִּילָה אוֹמְרִים ׳אַשְׁרֵי׳** (וְהַמְנַהֵג לָמוּל (ז) אַחַר ׳אַשְׁרֵי׳) (מנהגים (נ״י ק״ק טורנא מנהג יוה״כ)). **וְאִם הוּא** (ח) **בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ לָצֵאת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת, אֵין מָלִין** (ט) **עַד אַחַר חֲזָרַת סֵפֶר תּוֹרָה,**

א [בשו״ע] **טוֹב לְקַצֵּר כו׳.** וְכָתַב בְּשו״ת הַר הַכַּרְמֶל סִימָן כ״ז בְּמַעֲשֶׂה שֶׁאֵרַע בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בְּעֵת חֲזָרַת הַתְּפִלָּה בְּקוֹל רָם אֲצֶל פִּיּוּט לְאֵל עוֹרֵךְ דִּין נָפְלָה דְּלֵקָה בְּעִיר רַחֲמָנָא לִצְלַן וּבְרִחוּ כֻּלָּם מִבֵּית הַכְּנֶסֶת וְגַם הַשַּׁלִּיחַ צִבּוּר עָקַר מִפְּקוֹמוֹ וְהָלַךְ לְבֵיתוֹ גַּם הַפַּסְקָן בְּדְבָרִים וּשְׁאָר עִנְיָנִים, הַהַפְסָקָ הַזֶּה מִיקְרֵי אָנֵס מֵאַחַר שֶׁלֹּא נִשְׁאֲרוּ עֲשָׂרָה דְּצָיְיתֵי לְהַשְׁלִיחַ צִבּוּר וְכֵיוָן שֶׁשֶּׁהָה כְּדֵי לִגְמֹר כָּל הַתְּפִלָּה חוֹזֵר לְרֹאשׁ, וְשֶׁהָה לִגְמֹר כֻּלָּהּ מִיקְרֵי שִׁעוּר הַתְּפִלָּה בְּלֹא הַפְּיוּטִים, וְכָאן שֶׁהוּא בְּשִׁלְשָׁה בְּרָכוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת אֲפִלּוּ לֹא שָׁהָה רַק שֶׁהִיָּה מוּעָטָת נַמִּי חוֹזֵר לְרֹאשׁ, כֵּיוָן דְּשִׁלֵּשׁ רִאשׁוֹנוֹת בֵּרְכָה אַחַת הִיא נֶחְשֶׁבֶת וְחוֹזֵר לְתַחְלָתָהּ, הָכִי נַמִּי לְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל דְּהָוֵי אָנֵס מֵחֲמַת הַבְּהָלָה וְהַטִּרְדָּה צָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ. (לְעַנְיַּית דַּעְתִּי בְּהַפְסָק בְּשִׁלֵּשׁ רִאשׁוֹנוֹת כּוֹלִי עָלְמָא מוֹדִים דְּאֵף בְּהַפְסָק שֶׁלֹּא מֵחֲמַת אָנֵס, וְדַוְקָא בִּמְקוֹם דְּבָעִינַן שֶׁהָה כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כֻּלָּהּ שִׁיְּהֵא צָרִיךְ לַחֲזֹר לְרֹאשׁ, בָּזֶה מְחֻלָּקִים הַפּוֹסְקִים בֵּין מֵחֲמַת אָנֵס עַיֵּן שָׁם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשֶׁלֹּשׁ רִאשׁוֹנוֹת דַּאֲפִלּוּ לֹא שָׁהָה כו׳ פּוֹסֵק וְכֵן בְּשָׁהָה בְּאֶמְצַע הָעִנְיָן לַחֲזֹר לְרֹאשׁ בְּרָכָה לְבַד, אֵין חִלּוּק בֵּין הַפְסָק מֵחֲמַת אָנֵס אוֹ לֹא). מֵיהוּ הַפִּיּוּט שֶׁכְּבָר אָמְרוּ, אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלוֹמַר כְּשֶׁחָזַר הַשֶּׁלִּיחַ רִאשׁוֹנוֹת, אֲבָל זָכְרֵנוּ וּמִי כָּמוֹךְ, מַאֲחֵי שֶׁהֵם מִמַּטְבֵּעַ הַבְּרָכָה צָרִיךְ לְאָמְרָם שְׁנִית, וְאַף עַל גַּב דְּאִם שָׁכַח אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר, הָכָא שָׁאנֵי, עַיֵּן שָׁם:

א [בשו״ע] **וְאִם חָל בְּשַׁבָּת כו׳.** וְעַיֵּן בְּסִימָן רפ״ב (מג״א סק״ב) שֶׁאֵין מוֹסִיפִין, מִשּׁוּם דְּרָאשֵׁי הַפָּרָשִׁיוֹת מְצַיְּנִים מַעֲנְיַן כַּפָּרָה כו׳, עַיֵּן שָׁם, וְהֵבִיאוּ בַּאֵר הֵיטֵב (שם סק״ד) וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם

[*] ד״יקוטי דברי הרב: א] בשו״ע הרב (סי׳ רפו ס״ה) כתב כן, והוסיף: ומכל מקום אם אירע שלא התחילו מוסף עד שהגיע זמן מנחה קטנה, לא יתפללו מנחה תחלה בצבור כדי שלא יטעו ההמון לעשות כן פעם אחרת ולא אמרו להתפלל מנחה תחלה אלא ביחיד שאירע לו כן. **ב]** וכ״כ בשו״ע הרב (ס״ב) שיאמר ודברך אמת וקיים לעד ברוך אתה ה׳ מלך על כל הארץ מקדש וכו׳. אך בסידורו הנוסח: ודברך מלכנו אמת קיים לעד בא״י מלך מוחל וסולח לעוונותינו וכו׳.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah